

Kontroll av Driftstilskuddsordningen for Duodji

Oppdragsgiver:
Sámediggi/Sametinget

Utarbeidet av:
Consis Karasjok AS

Dato: 05.03.12

FORORD

Consis Karasjok AS har utført kontroll av regnskapet som danner grunnlaget for tildeling av driftstilskudd til duodji utøvere. Under forhandlingene om en ny næringsavtale for duodji 2011, ble partene enig om at det fra 2011 skal foretas en grundig kontroll av driftstilskuddsordningen.

Kontrollen er utført av Ingvald Laiti og Ann Cecilie F. Korneliussen ved Autorisert regnskapsførerselskap Consis Karasjok AS.

Vi vil takke Sámediggi/Sametinget for oppdraget.

Karasjok, 05.03.2012

Ingvald Laiti

Innhold

INNLEDNING OG BAKGRUNN.....	4
1.1 Bakgrunn	4
1.2 Mandat	4
1.3 Metode.....	4
1.3.1 Generell kontroll av foretaket.....	5
1.3.2 Produktkontroll	5
1.3.3 Regnskapskontroll	5
FORUTSETNINGER	5
2.1 Vilkår for utdeling av driftstilskudd	5
2.2 Beregningsregler	5
ANALYSE AV DATAGRUNNLAGET	6
3.1 Generell kontroll av foretaket.....	6
3.2 Produktkontroll	7
3.3 Regnskapskontroll	8
ENDRINGSFORSLAG	10
AVSLUTNING.....	11

INNLEDNING OG BAKGRUNN

1.1 Bakgrunn

Sámediggi/Sametinget har i brev av 25.05.2011 bedt om tilbud på kontroll av driftstilskuddsordningen i duodji for tilskuddsåret 2010. Grunnlag for utdeling av driftstilskuddet er omsetning fra regnskapsåret 2009. Tilbudet fra Consis Karasjok AS ble akseptert 5.07.2011 og oppdragsavtale ble underskrevet 11.08.2011. Oppdraget ble utvidet fra kontroll av 10 til 20 utøvere. Ny kontrakt ble datert 24.10.2011.

Hensikten med kontrollen er å bringe på det rene om dokumentasjonsgrunnlaget er i samsvar med gjeldende lovverk.

1.2 Mandat

Oppdraget omfatter kontroll av grunnlaget for utdeling av driftstilskudd til duodji utøvere. Sametinget og næringsorganisasjonene i duodji (Landsorganisasjonen Sámiid Duodji og Duojáriid Eláhussearvi) har under forhandlingene om ny næringsavtale for duodji 2011, bedt om at det fra og med 2011 skal foretas grundig kontroll av driftstilskuddsordningen. I den forbindelse har Sametinget bedt om at det foretas kontroll av 10 tilfeldig valgte regnskap. Sametinget besluttet i samråd med duodjiorganisasjonene å utvide kontrollen til 21 utøvere, hvor utvalget ble supplert med virksomheter med nærstående parter (ektefeller) og resten ble valgt ved tilfeldig trekning.

Sametinget og Riksrevisjonen kan kontrollere at bevilgninger fra Sametinget nyttes etter forutsetningene, jf. Stortingets bevilgningsrelement § 10.

1.3 Metode

Sametinget har definert oppdraget i brev av 25.02.2011 og kontrollen er delt inn i tre områder.

1.3.1 Generell kontroll av foretaket.

Kontroll av at foretaket er registrert i Brønnøysund- og i Merverdiavgiftsregisteret.

1.3.2 Produktkontroll

Alle som mottar driftstilskudd for duodji, skal være registrert i duodji registeret. Produktene som danner grunnlag for beregning av driftstilskuddet, skal være registrert i produktregisteret. Det er kontrollert om omsetning av egenproduserte produkter er i samsvar med det som er meldt inn i duodji registeret. Kontrollen har ikke tatt stilling til om produktene tilfredsstiller krav til ”egenprodusert duodji”.

1.3.3 Regnskapskontroll

Regnskapskontrollen utføres etter bestemmelsen i Regnskapsloven, Bokføringsloven, Bokføringsforskriften, Merverdigavgiftsloven, Ligningsloven og Sametingets regelverk for tilskuddsforvaltning

FORUTSETNINGER

2.1 Vilkår for utdeling av driftstilskudd

Duodjiavtalen stiller følgende kriterier for å få driftstilskuddet:

- Søker må oppfylle kriterier for registrering i samemanntallet, men trenger ikke å være innført i manntallet. I spesielle tilfeller kan det dispenseres fra dette kravet.
- Å ha et enkelpersonforetak eller aksjeselskap og være innført i merverdiavgiftsmanntallet
- Omsetning av egenprodusert duodji basert på samisk kultur og tradisjoner på minimum kr 50.000 eks. mva.
- Dokumentasjon ved egenerklæring om realkompetanse og/eller dokumentasjon av formell – kompetanse i samisk duodji.
- Søkere som mottar driftstilskudd er pliktige til å gi nødvendige opplysninger i forbindelse med utarbeidelse med økonomisk rapport.

2.2 Beregningsregler

Tilskuddet beregnes av godkjent omsetning av egenprodusert duodji for forrige år

- Enkeltpersonsforetak: Tilskuddet beregnes av godkjent omsetning av egenprodusert duodji, inntil 40 %, maksimalt tilskudd er kr 150 000.
- Aksjeselskaper: Tilskuddet beregnes av godkjent omsetning av egenprodusert duodji, inntil 40 %. Maksimalt tilskudd er kr 100 000. Øvre omsetningsgrense er kr 3 000 000

ANALYSE AV DATAGRUNNLAGET

3.1 Generell kontroll av foretaket

Vi har kontrollert virksomhetens opplysninger i Enhets-/Foretaksregisteret og i Merverdiavgiftsregisteret. De fleste virksomhetene er registrert med næringsvirksomhet duodji eller tilsvarende næringskode i Enhetsregisteret. Enkelte av virksomhetene er registrert med reindrift og duodji i formålskoden.

Kontroll Firmaopplysninger

Kontroll område	Kontrollert	Godkjent		Registrert Enhetsregisteret	
	Totalt	Ja	Nei	Duodji	Herav registrert med Reindrift
Firmaopplysninger	21	21	0	21	6

Sametingets retningslinjer forutsetter at virksomheten er registrert i merverdiavgiftsregisteret. For å bli registrert i avgiftsmanntallet, skal virksomheten ha en avgiftspliktig omsetning på minimum kr 50.000 eks. mva. Etter Merverdiavgiftslovens §15-1, kan det i omsetningsoppgaven for primærnæringene tas med omsetning fra annen næringsvirksomhet dersom merverdiavgiftspliktig omsetning og uttak i denne virksomheten ikke overstiger 30 000 kroner, merverdiavgift ikke medregnet.

Kontroll Merverdiavgiftsregisteret

Kontroll område	Kontrollert	Godkjent	
	Totalt	Ja	Nei
Merverdiavgiftsregisteret	21	18	3

Konklusjon

Kontroll av firmaopplysninger viser at alle har registrert sin næringsvirksomhet i Enhetsregisteret jf. Forskrift om registrering i Enhetsregisteret. Tre søkere har ikke registrert seg i Merverdiavgiftsregisteret etter Merverdiavgiftslovens § 2-1. De har innrapportert merverdiavgift etter Merverdiavgiftslovens § 15-1, uten å oppfylle vilkårene for slik rapportering.

3.2 Produktkontroll

Kontrollen er gjort med utgangspunkt i bilag og øvrig opplysninger som er oversendt fra søkeren. Manglende dokumentasjon av omsetningen har gjort det vanskelig å utføre en fullstendig kontroll av dokumentasjon av egen produsert duodji. Dokumentasjonen er sammenstilt mot søkerens godkjente produkter i Duodji registeret (DR) ved salgstidspunktet – søknadstidspunktet. Avvik mellom dokumentert egenprodusert duodji som er godkjent i DR og det som er oppgitt i driftstilskuddsøknaden, er redegjort i kontrollrapporten til hver enkel søker.

Generelt sett er det dårlig dokumentasjon av omsetningen, noe som har gjort kontrollen vanskelig. Av totalt 21 kontrollerte utøvere, er det 2 som bruker godkjent kassaapparat. Kontantomsetningen er dokumentert med en samleoversikt som viser salg fordelt i forskjellige salgsperioder. Oversikten er ikke fordelt på produktnivå og tilfredsstillende ikke Bokføringsforskriftens krav til dokumentasjon av kontantsalg uten bruk av kassaapparat.

Kontrollen har avdekket forhold som har medført at søkere har fått utbetalt urettmessig tilskudd. Følgende forhold er avdekket:

- omsetning mellom ektefeller,
- tilskudd er tatt med i omsetningen for egenprodusert duodji,
- kostnader er inntektsført som salg,
- innkjøp av varer som etter det vi har kunnet vurdere gjelder ferdigvarer for videresalg og
- omsetning er inntektsført uten noe form for dokumentasjon

Avvik av produkter som ikke er godkjent som egenprodusert duodji kan deles i tre grupper. Del 1 er de produkter som det ikke er søkt om godkjenning i produkt registeret, del 2 gjelder produkter som er innkjøpt fra andre duodji utøvere og som selges videre som egenprodusert duodji og del 3 er innkjøpte ferdigvarer som selges videre som egen produsert duodji. Kontrollen har avdekket alle tre varianter og vi har beskrevet dette i rapporten til hver enkel søker.

Sammendrag Kontroll	Sum			
	Ja		Nei	
	Ant	%	Ant	%
Godkjent Produkt kontroll	5	23,8 %	16	76,2 %
Egen produsert omsetning	4 509 104		100,0 %	
Differanse egen produsert duodji	603 200		13,4 %	
Utbetalt tilskudd	1 679 015		100,0 %	
For mye utbetalt tilskudd	244 280		14,5 %	

Konklusjon

Av totalt 21 kontrollerte, er det 5 som har fått godkjent i produktkontrollen. Vi har dokumentasjonsgrunnlag som viser at det er utbetalt totalt kr 244.280 (14,5 %) i urettmessig tilskudd til søkerne. I tillegg kommer omsetning som ikke er dokumentert på en slik måte at det er mulig å kontrollere hva som er solgt.

3.3 Regnskapskontroll

Regnskapskontrollen er utført etter bestemmelsen i Regnskapsloven, Bokføringsloven, Bokføringsforskriften, Merverdiavgiftsloven, Ligningsloven og Sametingets regelverk for tilskuddsforvaltning.

Bokføringsplikten etter bokføringsloven innebærer plikt til bokføring, spesifisering, dokumentasjon og oppbevaring av regnskapsopplysninger slik at opplysningsplikten kan ivaretas. Informasjon skal kunne etterkontrolleres. Når det gjelder spesifisering av pliktig regnskapsrapportering, skal det utarbeides bokføringsspesifisering, kontospesifisering, leverandørspesifisering, kundespesifisering mv.

Alle søkere av driftstilskuddet er bokføringspliktige etter (BL) Bokføringslovens § 2. Som bokføringspliktige regnes:

- Enhver som har regnskapsplikt etter (RL) Regnskapslovens § 1-2
- Enhver som har plikt til å levere næringsoppgave etter (LL) Ligningslovens § 4-4 eller omsetningsoppgave etter (ML) Merverdiavgiftsloven § 15-1

Bokføringspliktige skal følge reglene i Bokføringsloven og Bokføringsforskriften.

Følgende momenter er vesentlig for at bokføringen tilfredsstiller de krav som BL og BFF stiller til regnskapet:

- Regnskapet skal være oversiktelig
- Bokførte opplysninger skal være faktisk inntrufne hendelser (realitet)
- Spesifikasjon av regnskapet skal være i.h.t. BL §7, jfr. §5
- Krav til kassaapparat - kontantsalg
- Krav til bilag
- Øvrige forhold som har betydning for regnskapet

Vi har innhentet forhåndsuttalelse fra Skattedirektoratet vedrørende fortolkning av bl.a. regnskapsplikt og krav til kassaapparat.

Kontrollen har avdekket manglende dokumentasjon på kredittomsetningen. I følge Bokføringsforskriften § 5-1-3 skal salgsdokumentasjon være forhåndsnummerert på trykte blanketter eller ved maskinelt tildelte nummer med en kontrollerbar sekvens. Kredittsalget er dokumentert med håndskrevne regninger som ikke er nummerert og som mangler fullstendige opplysninger om selgeren.

Videre har vi avdekket mangler ved dokumentasjon av kontantkjøp, innrapportering av innberetningspliktige lønnsytelser, sammenblanding av private kostnader, feil mva behandling, kostnadsføring av ikke fradragsberettiget representasjon, differanse mellom regnskap og det som er rapportert til Skatteetaten, fakturert leiekostnader for privat bolig fra ektefellen og dårlig dokumentasjon på varelager.

Sammendrag Kontroll	Sum			
	Ja		Nei	
	Ant	%	Ant	%
Bruker ekstern Regnskapsfører	9	42,9 %	12	57,1 %
Godkjent regnskapsføring	11	52,4 %	10	47,6 %
Godkjent kontantsalg	4	19,0 %	17	81,0 %
Bruker Kassaapparat – note 1	6	28,6 %	15	71,4 %
Godkjent Øvrig Dokumentasjon	3	14,3 %	18	85,7 %
Kontrollen Godkjent	4	19,0 %	17	81,0 %

Note 1: Av de 6 som har kasseapparat, er det 2 som er godkjent.

Konklusjon:

Vi har ovenfor listet opp de viktigste kontrollpunktene under regnskapskontrollen. Det er avdekket til dels grove misligheter omkring regnskapsføringen og manglende dokumentasjon på inntekter og kostnader. Vår kontroll av bilagsdokumentasjonen har bestått av de bilag som vi har hatt tilgjengelig. Vi har ikke fått overlevert bilag fra alle søkere og det har derfor ikke vært mulig å foreta en fullstendig kontroll av disse regnskap.

Vår anbefaling til Sametinget er å sende kopi av denne rapporten til Skatteetaten for videre oppfølging.

ENDRINGSFORSLAG

Formålet med kontrollen har vært å bringe på det rene om omsetning av egenprodusert duodji er i samsvar med omsetningsgrunnlaget som er oppgitt i driftstilskuddsøknaden og at søkerne følger regler som gjelder for regnskapsdokumentasjon. Under kontrollen har vi avdekket forhold som bør følges opp av Sametinget. Det gjelder følgende forhold:

- Søknadsskjema for driftstilskuddet bør inneholde regnskapsoversikt for de tre siste år. Sametinget vil få en oversikt over virksomhetens resultatutvikling. Det bør være en forutsetning for å få driftstilskudd at virksomheten går med overskudd.
- Omsetning mellom nærstående parter bør ikke være med i omsetningsgrunnlag for beregning av driftstilskuddet
- Dokumentasjon av kontantomsetning må dokumenteres etter Bokføringsforskriftens § 5-3-2

- Omsetning av egenprodusert duodji skal spesifiseres på egen hovedbokskonto
- Varekjøp som brukes til produksjon av egenprodusert duodji, skal skilles ut fra varekjøp som er beregnet for videresalg.
- Det bør foretas en gjennomgang av produkter som er registrert og godkjent i Duodji registeret. Ved opptak av produkter er det gitt en for generell produktbeskrivelse. Det er også tatt inn produkter som er i strid med ”Sametingets notat om avgrensning av begrepet duodji i duodjiregisteret, datert 18.04.2006”.
- Det bør utarbeides klare retningslinjer for sanksjoner ved brudd på tildelingskriterier.

Sametinget bør styrke sine kontrollrutiner i forbindelse med saksbehandlingen av tilskuddsøknader, slik at søknadene er i tråd med de nye retningslinjene for tildeling av driftstilskudd.

AVSLUTNING

Kontrollen har avdekket mangel på inntektsdokumentasjon og som igjen har gjort det vanskelig å kontrollere om salget av egenprodusert omsetning er i samsvar med de produkter som er godkjent i Duodji registeret. Vi har ikke hatt i oppgave å ta stilling til om produktene tilfredsstiller krav til egenprodusert duodji, men vi har registrert at en del av produktene som er godkjent i Duodji registeret er i strid med Sametingets notat til Duodjiorganisasjonene datert 18.04.2006, ref. 05/3429-33.

Vår gjennomgang av regnskapene viser at kvaliteten på bokføring og generell forståelse av krav til regnskapsførsel er meget kritikkverdig. Vi anbefaler at Sametinget godkjenner 3 av kontrollerte regnskap, mens resten av regnskapene anbefaler vi som ikke godkjent.

Av totalt 21 kontrollerte, er det bare 4 søkere som får godkjent i kontrollen. Kontrollrapporter for hver søker og totaloversikt over kontrollerte søkere er unntatt offentligheten.